SKADEFELLING AV BJØRN, JERV, ULV OG GAUPE I S-TRØNDELAG

Dialogmøte Selbu 14.03.17

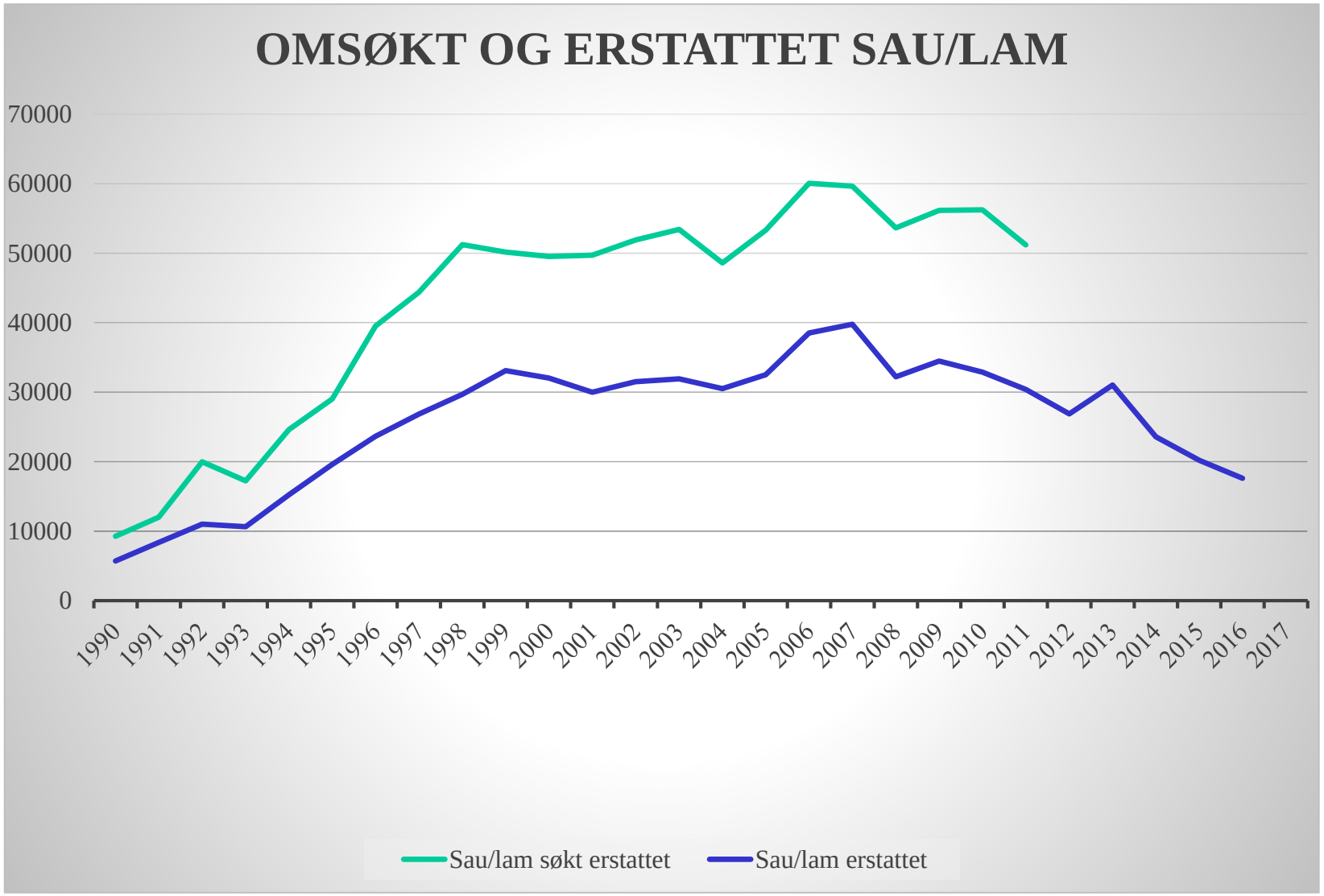
OMSØKT OG ERSTATTET SAU/LAM
70000
60000
50000
40000
30000
20000
10000
0
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
Sau/lam søkt erstattet
Sau/lam erstattet

Fylkesmannen tok initiativ til et prosjekt for å effektivisere skadefelling av bjørn i S-Trøndelag

2008: Holtålen kommune fikk skjønnsmidler på vegne av deltagerkommunene Holtålen, Melhus, Midtre Gauldal, Rennebu, Selbu, Tydal og Røros.

Klæbu kommune med fra 2009

Oppdal kommune med fra 2013

Prosjekt effektiv skadefelling av bjørn 2008-10 (11)

- Fylkesmannens miljøvernavdeling det operative ansvaret i prosjektperioden.
- Styringsgruppe som ledet prosjektet
- Lokale skadefellingslag i hver enkelt kommune med 1 fellingsleder
  - bestått obligatorisk teoretisk og praktisk opplæring
- 3 hundeekvipasjer
- 2012: Interkommunalt samarbeidsprosjekt

Skadefelling av bjørn, jerv, ulv og gaupe 2012 - 17

Målsetting

1. Øke kompetansen og effektiviteten ved skadefelling av bjørn
2. Legge til rette for økt kunnskap, erfaring og trening
3. Økonomisk kompensasjon

Holtålen kommune vertskommune for prosjektet

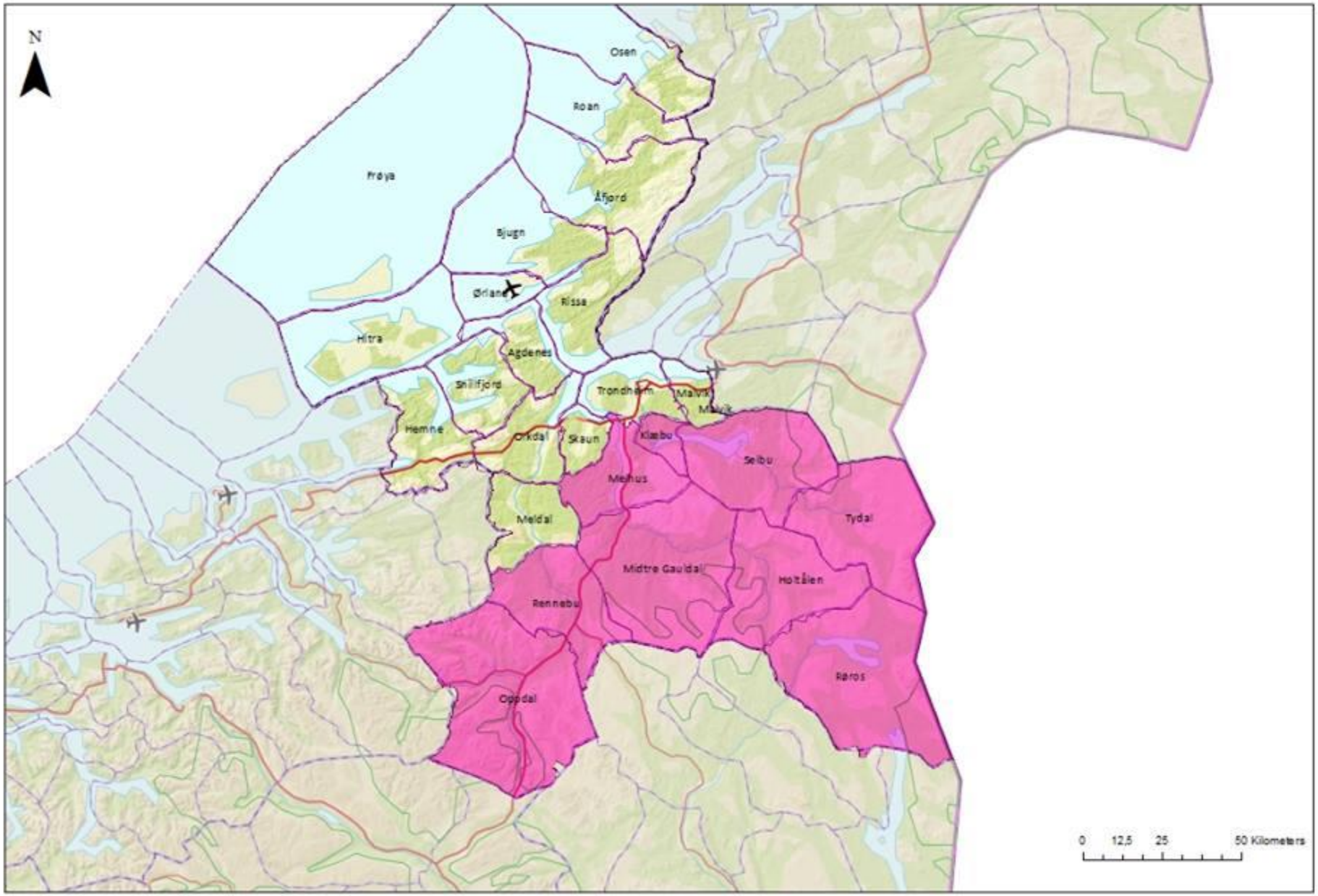
N
Osen
Roan
Frøya
Åfjord
Bjugn
Ørland
Rissa
Hitra
Agdenes
Snillfjord
Trondheim
Malvik
Melhus
Hemne
Orkdal
Skaun
Klæbu
Selbu
Tydal
Meldal
Midtre Gauldal
Holtålen
Rennebu
Røros
Oppdal
0 12,5 25 50 Kilometers

Organisering

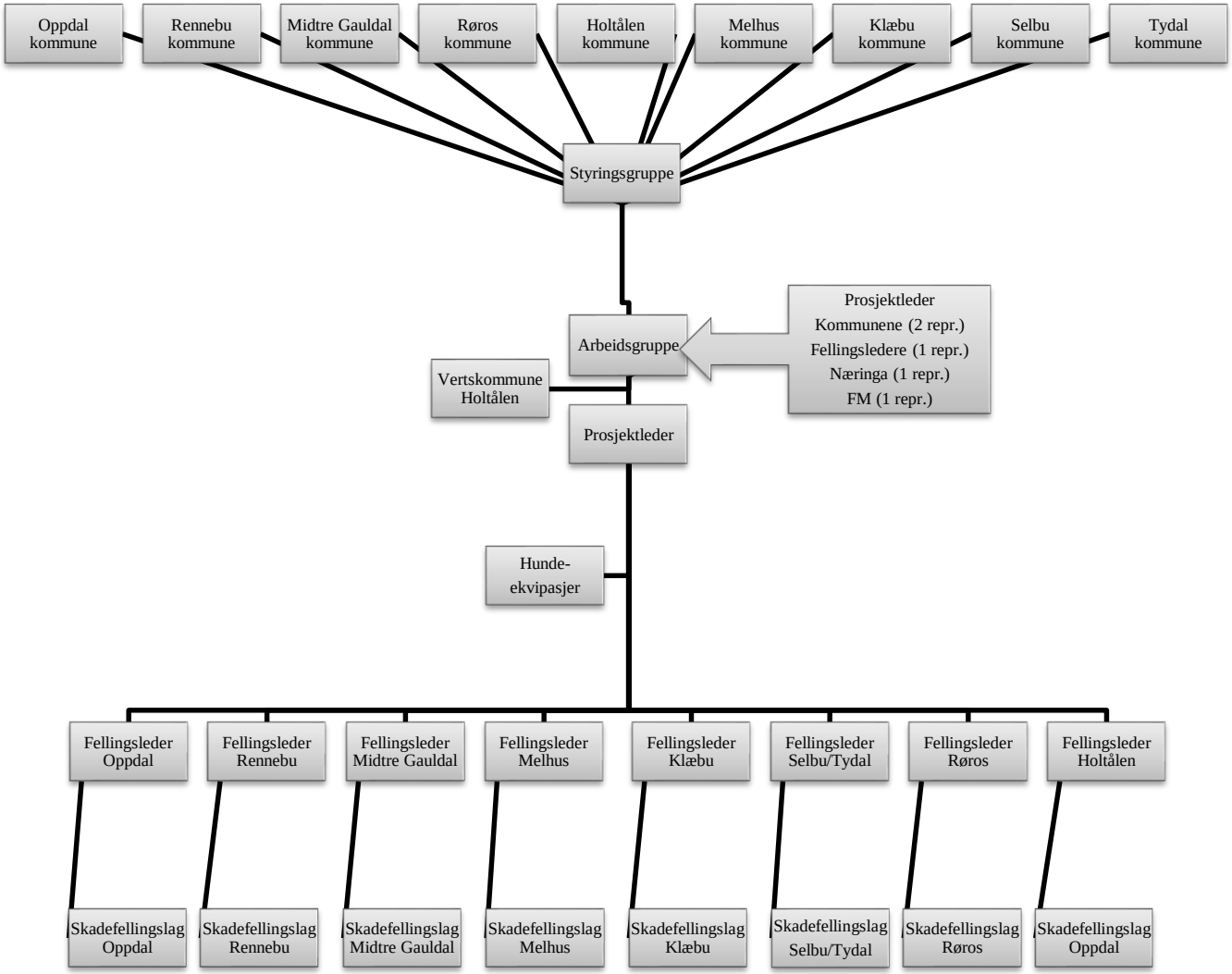

Regionalt skadefellingslag

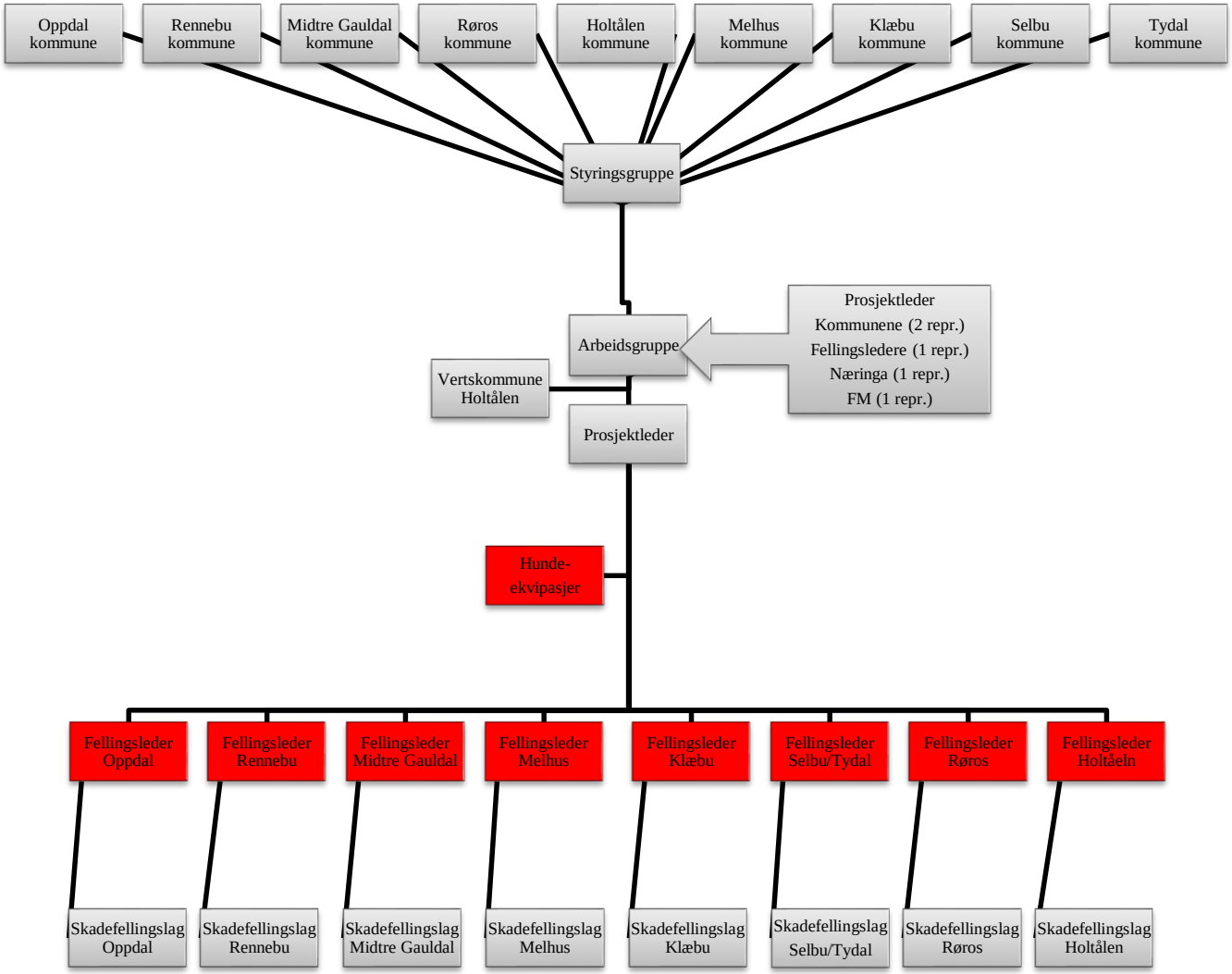

AVTALER

- 2008-11: avtale med fellingsleder og hundeekvipasjer
- 2012: Utarbeidet nye avtaler
  - Revidert avtale for fellingslederne og utarbeidet ny instruks
  - Revidert avtale for hundeførerne
  - Ny avtale for øvrig mannskap
- Retningslinjer for oppdrag utenfor prosjektområdet

AVTALE

Mellom fellingsleder i _____ kommune og prosjekt "Effektiv skadefelling av bjørn i Sør Trøndelag."

Om prosjektet
Prosjektet "Effektiv skadefelling av bjørn i Sør Trøndelag" er et samarbeid mellom Rennebu, Midtre Gauldal, Melhus, Klæbu, Selbu, Tydal, Røros og Holtålen kommuner og Fylkesmannen i Sør Trøndelag og er organisert som et interkommunalt samarbeidsprosjekt etter kommunelovens § 28 med Holtålen kommune som vertskommune. Dette er en videreføring av tilsvarende prosjekt i perioden 2008-10 (som ble forlenget til og med 2011) hvor Fylkesmannen hadde det operative ansvaret.

Målet med prosjektet er å øke effektiviteten og kompetansen i forhold til skadefelling av bjørn i fylket. For å nå dette målet er det i hver kommune et lokalt skadefellingslag med 1 fellingsleder og prosjektet disponerer 3 hunder/hundeførere. De 8 fellingslederen sammen med hundeførerne utgjør det regionale skadefellingslaget.

1. **Avtalen innebærer følgende oppgaver og plikter for fellingsleder:**
   a) Fellingsleder plikter å delta på de samlinger og kurs som prosjektet gjennomfører.
   b) Fellingsleder er selv ansvarlig for å stille med nødvendig våpen, utstyr og bekledning.
   c) Et fellingsforsøk vil som regel ha stor offentlig interesse. Det er fellingsleder som avgjør hvilken informasjon som kan gjøres tilgjengelig for offentligheten under ett fellingsforsøk. På samme måte er det kun fellingsleder, eller den han godkjenner, som kan uttale seg om fellingsforsøket til personer utenfor jaktlaget så lenge fellingsforsøket pågår.
   d) Det er ikke tillatt å publisere tekst eller bilder på sosiale medier som omhandler skadefellingssituasjonen så lenge denne har aktualitet, jf pkt 9. Det er ikke under noen omstendighet tillatt å publisere materiale som kan identifisere personer som har deltatt i fellingsforsøket.

2. **Avtalen innebærer følgende oppgaver og plikter for prosjektet:**
   a) Prosjektet skal tilrettelegge for kurs og samlinger som skal gi nødvendig kompetanse. Ved kurs som tilrettelegges av prosjektet dekker prosjektet utgifter til kursopphold. Fellingsleder får i tillegg kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste etter gjeldende satser (samme sats som for deltakelse ved skadefellingsforsøk).
   b) Prosjektet skal betale vaktkompensasjon for de ukene fellingsleder har vakt i henhold til oppsatt vaktliste med kr. 250,- pr dag.
   c) Ved deltakelse i fellingsforsøk gjelder statens satser for kompensasjon. Prosjektet betaler i tillegg kr. 500,- pr døgn som godtgjøring for ansvaret som fellingsleder, og utgifter til kjøring og eventuell overnatting etter statens satser.
   d) Fellingsleder skal få dekt reise i forbindelse med andre typer møter som prosjektet inviterer til. Ved møter på dagtid dekkes tapt arbeidsfortjeneste med kr. 1.400,-/møte.

3. **Finansiering av prosjektet**
   Dersom prosjektet ikke får tilfredsstillende finansiering i de kommende år, og prosjektet reduseres eller avvikles, opphører denne avtalen.

4. **Tvisteløsning**
   Eventuelle tvister mellom prosjektet og fellingsleder i forståelsen av denne avtalen avgjøres i mangel på enighet ved de ordinære domstoler med Holtålen kommune som verneting.

5. **Oppsigelse av avtalen**
   Avtalen kan sies opp skriftlig av begge parter innen 1. november hvert år med virkning fra 1. januar påfølgende år.

_____
Sted/dato

_____ _____
Prosjektleder Fellingsleder

INSTRUKS FELLINGSLEDER

Generelt:

1. Fellingsleder er av kommunen utpekt til å lede kommunalt skadefellingslag. Dette omfatter bl.a.:
   a. Å holde oppdatert liste over skadefellingslaget. Laget bør ikke bestå av mer enn 15 personer i hver kommune. Lista skal inneholde telefonnr. til samtlige medlemmer på skadefellingslaget og alle skal ha tilgang til denne.
   b. Gjennomføre nødvendig og egnede skytetreninger.
   c. Ved behov sørge for rekruttering av nytt mannskap, og at disse får nødvendig opplæring.

2. Det opprettes skriftlige avtaler med alle som deltar på kommunale skadefellingslag Fellingsleder er ansvarlig for at disse avtalene blir underskrevet, også ved rekruttering av nytt mannskap.

3. Det er hver enkelt jeger sin plikt å sørge for å ha sine formaliteter i orden (skyteprøve, registrering som lisensjeger m.m.), men det er fellingsleder sin oppgave å informere jegere i eget lag om dette.

4. Fellingslederne i de 8 samarbeidskommunene utgjør sammen med hundeførerne det regionale skadefellingslaget. Det er ønskelig at fellingslederne deltar i fellingsforsøk også utenfor egen kommune i den grad det er mulig for å høste erfaring.

Ved skadefellingssituasjon:

5. Det er fylkesmannen som beslutter iverksetting av skadefelling enten på eget initiativ eller etter søknad (rovviltforskriftens § 9.) Fellingsløyva vil normalt bli gitt til den kommunen der skaden har oppstått, og det er fellingsleder på det kommunale skadefellingslaget i kommunen (eller om denne ikke er tilstede vakthavende fellingsleder i det interkommunale skadefellingslaget) som skal lede fellingsforsøket.

6. Vedtak om skadefelling er frikoblet fra grunneierretten (jfr. rovviltforskriftens § 9 tredje ledd og viltlovens § 35).

7. Fellingsleder vurderer til enhver tid behovet for mannskap, også på tvers av kommunegrensene, og kan til enhver tid benytte det antall og de personer han anser som nødvendig innenfor fellingsforsøkets økonomiske rammer. Dette inkluderer også bistand fra SNO.

8. Fellingsleder skal ha kart tilgjengelig over aktuelt område til samtlige deltagere.

9. Ved bruk av hunder skal det først og fremst brukes prosjekthunder, men om disse ikke er tilgjengelig/ikke tilstrekkelig kan også andre kompetente hunder benyttes.

10. Et fellingsforsøk vil som regel ha stor offentlig interesse. Det er derfor viktig at fellingsleder gir riktig og nøktern informasjon, eller henviser forespørsler til rette vedkommende som kan gi slik informasjon til de som måtte ha interesse av det. Det er kun fellingsleder, eller den han godkjenner, som kan uttale seg til personer utenfor jaktlaget.

11. Ved en eventuell skadeskytingssituasjon plikter fellingsleder uten opphold å varsle fylkesmannen og nærmeste politimyndighet.

12. Når skadefellingsperioden er over, eller det ikke lenger er sannsynlig at skadefellingsforsøket kan effektueres er fellingsleder ansvarlig for å avslutte fellingsforsøket.

Etter et skadefellingsforsøk

13. Fellingsleder er ansvarlig for at det i etterkant av et fellingsforsøk gjennomføres en evaluering av hva som gikk bra og hva som gikk mindre bra. Dette er viktig for at vi skal kunne utvikle oss og spre erfaring til de som ikke deltok.

Hva gjør vi?

- Trening av mannskap
  - Kurs og årlig skyteprøve
- Trening av hundeekvipasjer
  - SWDI og egentrening
  - Løshunder
- Vaktordning i perioden 1. juni – 15. sept.
  - 8 lokale fellingsledere og 3 hundeekvipasjer
- Felles økonomi
  - Kommunene
  - FKT
- Koordinerer fellingsforsøk
- Samarbeider med SNO

CERTIFIERINGS STEG

Certifierad spårhund	1. Vid åtminstone 5 av 7 försök följa 24-36 timmar gamla spår av sändarförsedd björn på barmark i minst 1 km. För godkänt resultat krävs att hunden hela tiden är mindre än 30 m från det verkliga spåret (dvs inom GPS:ens felmarginal). 2. Följa ett personspår med släpad björndel (24 timmar gammalt) i 2 km. Spåret ska vid minst ett tillfälle korsa en hage med betande får eller nöt, innehålla tre korsande älgspår (släpade klövar), tre korsande spår av annat vilt, 2 vägövergångar (asfalt) varav den ena går längs med vägen i minst 30 m, 4 vinklar, samt medföljande annan hund och hundförare. 3. Vid åtminstone 5 av 7 försök markera var det finns ett 24-36 timmar gammalt björnspår inom en cirkel med en radie på 50 m. Störning i form av släpade klövar av tamdjur, älg och annat vilt kommer att finnas i området. För godkänt resultat krävs att testet slutförs inom 20 minuter.
Tjänstehund steg 3 spår	1. Vid åtminstone 5 av 7 försök följa 12-24 timmar gamla spår av sändarförsedd björn på barmark i minst 400m. För godkänt resultat krävs att hunden hela tiden är mindre än 30 m från det verkliga spåret (dvs inom GPS:ens felmarginal). 2. Följa ett personspår med släpad björndel (2 timmar gammalt) i 1,5 km. Spåret ska innehålla tre korsande älgspår (släpade klövar), tre korsande spår av annat vilt, 1 vägövergång asfalt, 4 vinklar, samt medföljande annan hund och hundförare. 3. Vid åtminstone 5 av 7 försök markera var det finns ett 18 timmar gammalt björnspår inom en cirkel med en radie på 50m. Störning i form av släpade klövar av tamdjur och vilt kommer att finnas i området. För godkänt resultat krävs att testet slutförs inom 20 minuter.
Tjänstehund steg 2 spår	1. Vid åtminstone 5 av 7 försök följa 12-24 timmar gamla spår av sändarförsedd björn på barmark i minst 300m. För godkänt resultat krävs att hunden hela tiden är mindre än 30 m från det verkliga spåret (dvs inom GPS:ens felmarginal). 2. Följa ett personspår med släpad björndel (1 timme gammalt) i 1 km. Spåret ska innehålla två korsande älgspår (släpade klövar), två korsande spår av annat vilt, 2 vägövergångar (grusväg) samt 4 vinklar. 3. Vid åtminstone 5 av 7 försök markera var det finns ett 12 timmar gammalt björnspår inom en cirkel med en radie på 50 m. För godkänt resultat krävs att testet slutförs inom 20 minuter.
Tjänstehund steg 1 spår	1. Vid åtminstone 3 av 5 försök följa 12-24 timmar gamla spår av sändarförsedd björn på barmark i minst 200m. För godkänt resultat krävs att hunden hela tiden är mindre än 30 m från det verkliga spåret (dvs inom GPS:ens felmarginal). 2. Följa ett personspår med släpad björndel (30 minuter gammalt) i 500 m. Spåret ska innehålla två korsande älgspår (släpade klövar), 1 vägövergång (grusväg) samt 1 vinkel. 3. Vid åtminstone 3 av 5 försök markera var det finns ett 12 timmar gammalt björnspår inom en cirkel med en radie på 50 m. För godkänt resultat krävs att testet slutförs inom 20 minuter.

Fellingsforsøk

- 2012
  - 1 fellingsforsøk vår
- 2013
  - 6 fellingsforsøk ulv
  - 8 fellingsforsøk bjørn
  - 1 fellingsforsøk jerv
- 2014
  - (1 fellingsforsøk vår)
  - 1 fellingsforsøk ulv
  - 1 fellingsforsøk jerv
- 2015
  - 3 fellingsforsøk ulv
  - 3 fellingsforsøk administrert av Meldal, Skaun og Folldal
- 2016
  - 5 fellingsforsøk ulv
  - 5 fellingsforsøk bjørn
  - 1 fellingsforsøk jerv

Fellinger

2007

Bjørn – Holtålen (ST5), skadefelling

2009

(Bjørn – Røros (ST8), lisensjakt)

(Bjørn – Selbu (ST9), lisensjakt)

2010

Bjørn – Røros (ST 7), skadefelling

2012

Bjørn – Midtre Gauldal (ST12), våruttak

2015

Gaupe – Agdenes (innleid hundeekvipasje), skadefelling

2016

Bjørn – Røros (ST22), skadefelling

Sum: 4 (6) bjørner og 1 gaupe

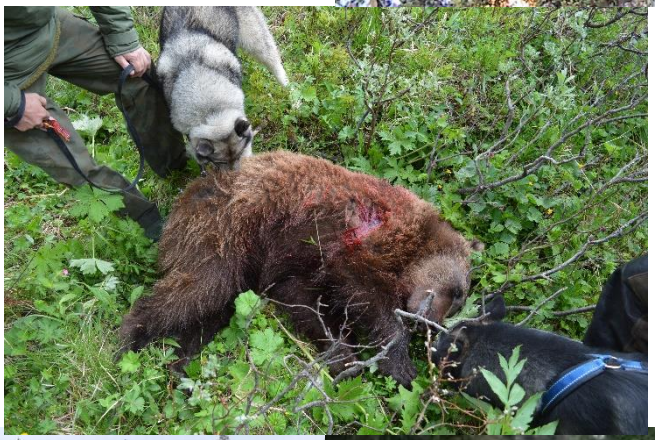

Skadefelling - virkemidler

- Underlagt forskrift om jakt, felling og fangst
  - Men; trenger ikke grunneierløyve
  - Kommunalt disp. fra båndtvang
- Løs på drevet halsende?
- Drone?
- Motorkjøretøy?
- Uttak i forkant av beitesesong

- Søkte om å bruke «løs på drevet halsende,» men MD sa:
  - Sees som lite formålstjenlig
  - Utgjør fare for husdyr
  - Driver rovviltet for hardt
- 24.03.15 – 10.03.16

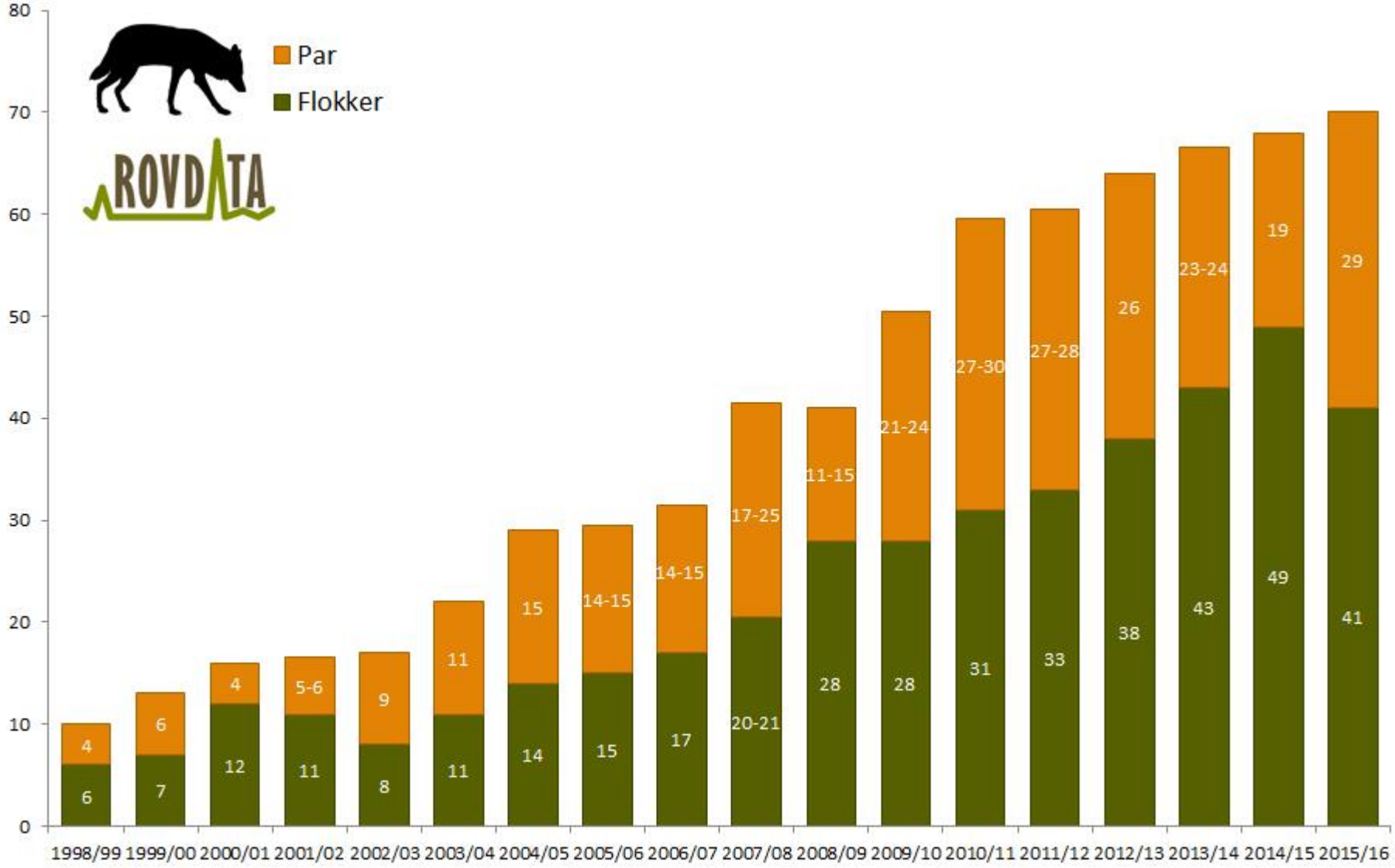
Par
Flokker
ROVDATA
80
70
60
50
40
30
20
10
0
1998/99
1999/00
2000/01
2001/02
2002/03
2003/04
2004/05
2005/06
2006/07
2007/08
2008/09
2009/10
2010/11
2011/12
2012/13
2013/14
2014/15
2015/16
4
6
6
7
4
12
5-6
11
9
8
11
11
15
14
14-15
15
14-15
17
17-25
20-21
11-15
28
21-24
28
27-30
31
27-28
33
26
38
23-24
43
19
49
29
41

Ulveflokker og revirmarkerende par i Skandinavia 2015 - 16

- Ca. 430 dyr (ca. 460 2014/15) – gjennomsnittlig årlig tilvekst = 12 % siste 18 års-periode
- 29 ulvepar
- 41 familiegrupper der yngling (2016) er bekreftet

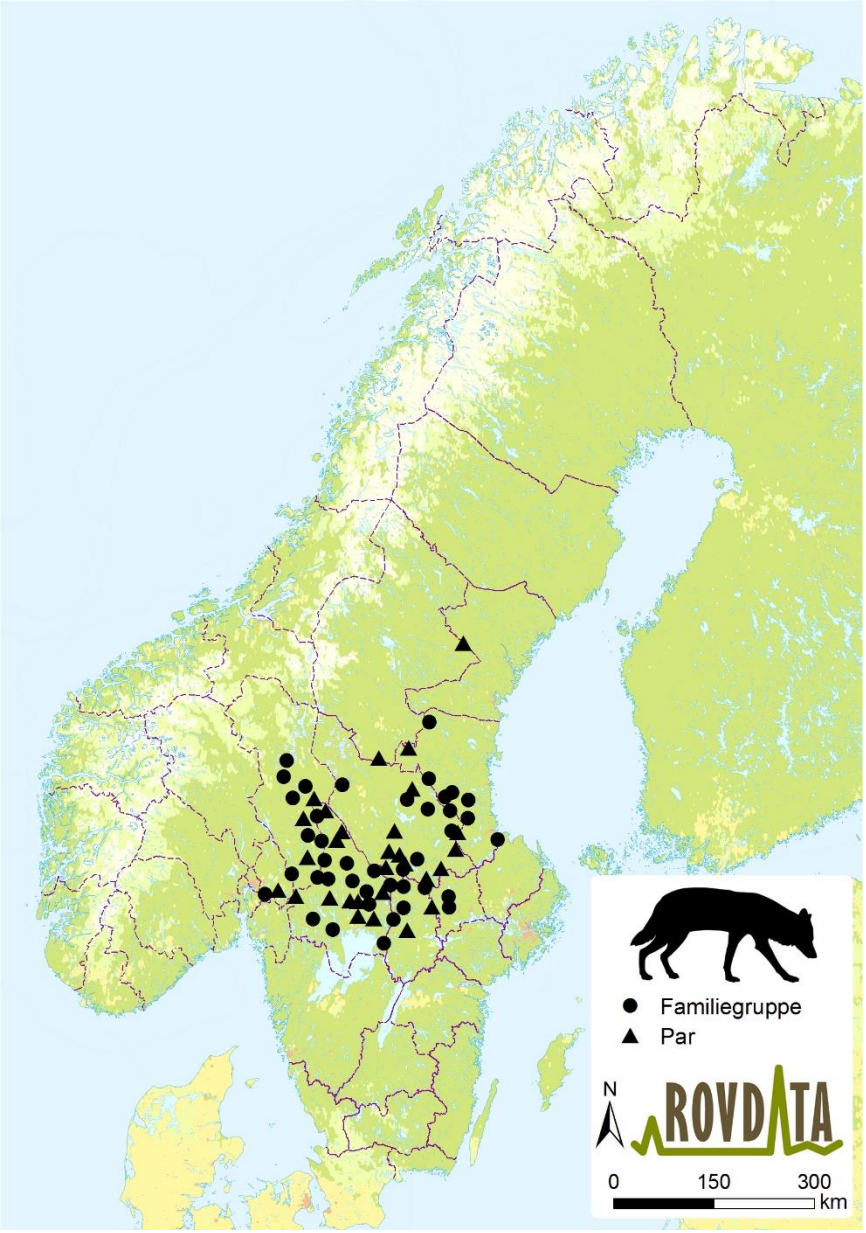

Ved en skadefellingssituasjon

Dyreeier oppdager kadaver

- Viktig med aktivt tilsyn for å oppdage en skadesituasjon raskt

Rovvilt-kontakten dokumenterer

- Om rovviltkontakten bekrefter rovdyrskade: Melding til kommune, beitelag, lokalt skadefellingslag, FM og evnt. andre som bør varsles

Kommunen søker om skade-fellingsløyve

- Prosjektet/kommunen/beitelag/ andre "søker" pr. telefon for en rask avklaring
- Blir fulgt opp av en skriftlig søknad

Fylkesmannen gir fellingsløyve

- Fylkesmannen vurderer situasjonen
- Muntlig fellingsløyve som følges opp av et skriftlig vedtak

Skadefellings-lag ut på fellings-forsøk

- Kort utrykningstid – ute og leter spor <u>før</u> fellingsløyve er gitt
- Enkelte steder forhåndsdefinerte poster som bemannes ved alarm

2017

- Arbeide videre for mer effektive fellingsforsøk
- Skyteprøver
- Trening av hunder + førere
- Vaktturnus i beitesesongen
- Gjennomføre eventuelle fellingsløyver

VÅRUTTAK???

- Rovviltnemnda oktober 2016; spesielt prioritert Selbu og Tydal
- Søkt om våruttak
- Søkt om tillatelse til bruk av snøscooter
- Reinnæringa orientert
- Søknaden blir ikke behandlet før tidligst en finner spor

VI HÅPER ALLE PÅ EN ROLIG SOMMER!!